

عدد خیر

۲ میلیار دن

ذرات ریز گردوغبار در سال به صورت مستقیم بر ۱۵۱ کشور تأثیر می‌گذارد. وجود کانون‌های مستعد تولید گردوغبار به وسعت ۳۴/۶ میلیون هکتار در کشور، قرارگیری در کمربند گردوغبار جهان، تغییرات اقلیمی و عوامل انسانی سبب شده تا این پدیده، مهمان ناخوانده هر ۳۱ استان کشور باشد.

زمان بازدید از موزه‌ها، کاخ‌ها و محوطه‌های تاریخی زیرنظر وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی کوتاه‌تر شد. ساعت بازدید از این اماکن در نیمه دوم سال از ساعت ۹ تا ۱۷ شد. موزه‌ها و دیگر اماکن تاریخی در نیمه نخست سال تا ساعت ۱۹ باز بودند.

میراث

مسجد کازرونی اصفهان ارزش‌های ثبت ملی را دارد

استمرار الگوهای تاریخی مسجد ایرانی در دوره‌های متأخر را می‌توان در مسجد معاصر کازرونی اصفهان دید که ارزشی فوق‌العاده دارد و باید ثبت ملی شود. علیرضا قلی‌نژاد پیربازاری، عضو هیأت علمی پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری کشور گفت: این اثر واجد خاتره شهری است و همچنین در محدوده بافت تاریخی مصوب و محور فرهنگی و تاریخی شهر اصفهان قرار دارد. بافت تاریخی متشکل از خانه‌های نااهنگم است اما همه در کنار هم یک کلتی واحد را می‌سازند؛ در نتیجه نمی‌توان برخی خانه‌های این بافت را حذف کرد یا با تخریب و نوسازی به کلیت آن آسیب زد؛ این نکته‌ای است که «منشور ونیز» روی آن تأکید دارد. مسجد کازرونی دارای گونه‌شناسی (تیپولوژی) فضاهای اعتقادی اسلامی - ایرانی است. این مسجد ایوان، دالان، سر در ورودی و صحن دارد، مگر یک بنای تاریخی باید دارای چه ویژگی‌هایی باشد که بگویم حفاظت شود.

نگاه

چطور آسیب‌های معدن را کم کنیم؟

برای کاهش اثرات مخرب معدن‌کاوی بر محیط‌زیست، می‌توان از روش‌های مختلفی استفاده کرد. به گفته سارا یوسفی‌پور، کارشناس معدن و محیط‌زیست این روش‌ها شامل بازیافت مواد معدنی، استفاده از فناوری‌های نوین برای کاهش آلودگی، احیای مناطق تخریب‌شده و اجرای برنامه‌های نظارتی دقیق‌تر می‌شود. به گزارش تسنیم، معدن‌کاوی یک فعالیت ضروری است، اما باید به‌گونه‌ای مدیریت شود که کمترین آسیب به محیط‌زیست وارد شود. ما نمی‌توانیم برای حفاظت از محیط‌زیست فعالیت معادن را تعطیل و یا اینکه به بهانه اشتغال‌زایی از طریق معادن طبیعی را به‌طور کامل تخریب کنیم. او تأکید کرد: فعالیت معادنی که در مناطق حفاظت‌شده و یا مناطق تحت مدیریت سازمان منابع طبیعی قرار دارند نباید تنها منوط به مجوز ارزیابی اولیه باشد چرا که بسیاری از این معادن برای اخذ مجوز بسیاری از استانداردها را رعایت، اما بعد از آغاز فعالیت، برخلاف ضوابط تعیین‌شده عمل می‌کنند. به‌عنوان مثال شاهد بوده‌ایم معادنی که در دل جنگل قرار دارند، اقدام به قطع درختان می‌کنند و یا ضایعات معدنی را پای درختان می‌ریزند. اگر الزاماتی که برای معدن‌کاوی در مناطق حفاظت‌شده، تعیین شده به درستی رعایت نشود، می‌توانیم تعامل محیط‌زیست و معدن را شاهد باشیم؛ چنان‌که نمونه‌های این تعامل در کشورهای مثل کانادا و آمریکا هم داریم. در این کشورها هم معدن‌کاوی و هم حفاظت از محیط‌زیست به بهترین شکل انجام می‌شود.

یوسفی‌پور با بیان اینکه در برخی از مناطق چهارگانه محیط‌زیست به‌طور ذاتی آلودگی ناشی از کانه‌زایی‌ها به‌خصوص کانه‌زایی‌های فلزی وجود دارد، گفت: در مطالعاتی که بنده در منطقه پلنگ‌دره که گزارش آن در قالب پایان‌نامه موجود است، انجام دادم، متوجه شدم قسمت‌هایی از این منطقه حفاظت‌شده ذاتاً آلودگی دارد و این آلودگی ربطی به معدن و معدن‌کاوی ندارد بلکه از زمانی که پوسته شکل گرفته آلودگی در آن پهنه بوده است.

یوسفی‌پور با بیان اینکه این پهنه‌ها نیاز به بررسی مجدد دارند، گفت: پیشنهاد من این است که مطالعه مجدد بر کلیه مناطق چهارگانه محیط‌زیست انجام شود و خارج کردن محدوده‌هایی که ذاتاً آلوده هستند به‌خصوص کانه‌زایی‌هایی همچون مس، طلا، سرب و روی و... در اولویت قرار بگیرد.

بانک داده آبریان ایران تهیه شد

محمد طالبی‌متین، مدیرکل دفتر زیست‌بوم‌های دریایی سازمان حفاظت محیط‌زیست: به‌منظور ارتقای حفاظت و مدیریت پایدار از تنوع زیستی دریایی ۷ هزار گونه گیاهی و جانوری طبقه‌بندی شدند. این بانک داده، مرجعی جامع برای حفاظت از گونه‌های بومی و مقابله با گونه‌های مهاجم است.

گزارش

زهرارقیعی روزنامه‌نگار

تیهو و کبک از پرندگان غیر مهاجری هستند که تمام سسال را در ایران زندگی می‌کنند و به‌گفته مسئولان سازمان حفاظت محیط‌زیست، بخش عمده شکار غیر مجاز در ایران به‌خصوص شکار پرندگان مربوط به این دو گونه است. تیهو و کبک معمولاً در مناطق خشک، نیمه‌خشک، کوهستانی

تیهو	کبک
<p>طول بدن: ۲۵۶ تا ۲۲۲ سانتی‌متر</p> <p>وزن: بین ۱۵۰ تا ۲۰۰ گرم</p> <p>طول بال: بین ۱۱۱ تا ۱۳۱ سانتی‌متر</p> <p>طول بال باز: بین ۲۸۳ تا ۳۳۳ سانتی‌متر</p>	<p>طول بدن: ۳۵ تا ۳۲ سانتی‌متر</p> <p>وزن: بین ۵۰۰ تا ۸۰۰ گرم</p> <p>طول بال: بین ۱۱۴ تا ۲۰ سانتی‌متر</p> <p>طول بال باز: بین ۱۴۵ تا ۵۳۳ سانتی‌متر</p>

زیستگاه مناطق خشک و کوهستانی جنوب شرقی ترکیه، سوریه، عراق، ایران و پاکستان

پرنده‌ای با جثه متوسط و شکل گرد، متعلق به خانواده قرقاول هاست. عمدتاً پرهای قهوه‌ای ماسه‌ای پوشیده شده و نوارهای موج سفید و قهوه‌ای در امتداد پهلوهایی خود دارد. نرها دارای سر خاکستری با یک نوار سیاه برجسته در امتداد چشم و لکه سفید در گونه هستند. اطراف گردن

تیهو معمولاً به‌صورت جفت یا در دسته‌های کوچک ۲ تا ۴ نفره مشاهده می‌شود. با این حال، گاهی در گروه‌های بزرگ‌تر از ۱۰ نفر هم دیده می‌شود. هنگام خطر بیشتر ترجیح می‌دهد بدود تا پرواز کند، اما در صورت لزوم با بال‌های گرد خود برای مسافت‌های کوتاه به هوا برمی‌خیزد. تیهوها ۱۶ تا ۱۸ تخم می‌گذارند.

رفتار

تیهو معمولاً به‌صورت جفت یا در دسته‌های کوچک ۲ تا ۴ نفره مشاهده می‌شود. با این حال، گاهی در گروه‌های بزرگ‌تر از ۱۰ نفر هم دیده می‌شود. هنگام خطر بیشتر ترجیح می‌دهد بدود تا پرواز کند، اما در صورت لزوم با بال‌های گرد خود برای مسافت‌های کوتاه به هوا برمی‌خیزد. تیهوها ۱۶ تا ۱۸ تخم می‌گذارند.

الهام‌مصدقی‌راد

روزنامه‌نگار

صنعت مد و پوشاک بعد از صنعت نفت، آلوده‌ترین صنعت دنیا نام گرفته است. تولید پوشاک از صفر تا ۱۰۰ افشار زیادی بر محیط‌زیست وارد می‌کند؛ هم میزان استفاده این صنعت از منابع آب بسیار بالاست و هم آلودگی‌های متعدد بسته به نوع الیاف، را وارد طبیعت می‌کند. اگر چه نمی‌توان تولید پوشاک را متوقف کرد اما می‌توان با راهکارهایی، میزان فشار این صنعت بر محیط‌زیست و ایجاد آلاینده‌گی را کاهش داد.

گزارش

بانک داده آبریان ایران تهیه شد

محمد طالبی‌متین، مدیرکل دفتر زیست‌بوم‌های دریایی سازمان حفاظت محیط‌زیست: به‌منظور ارتقای حفاظت و مدیریت پایدار از تنوع زیستی دریایی ۷ هزار گونه گیاهی و جانوری طبقه‌بندی شدند. این بانک داده، مرجعی جامع برای حفاظت از گونه‌های بومی و مقابله با گونه‌های مهاجم است.

کبک و تیهو در صدر جدول شکار

۲ گونه از خانواده قرقاول‌ها، ر کورددار آمار شکار غیر مجاز در ایران هستند

عمده شکار غیر مجاز در ایران به‌خصوص شکار پرندگان مربوط به این دو گونه است. تیهو و کبک معمولاً در مناطق خشک، نیمه‌خشک، کوهستانی

تیهو	کبک
<p>طول بدن: ۲۵۶ تا ۲۲۲ سانتی‌متر</p> <p>وزن: بین ۱۵۰ تا ۲۰۰ گرم</p> <p>طول بال: بین ۱۱۱ تا ۱۳۱ سانتی‌متر</p> <p>طول بال باز: بین ۲۸۳ تا ۳۳۳ سانتی‌متر</p>	<p>طول بدن: ۳۵ تا ۳۲ سانتی‌متر</p> <p>وزن: بین ۵۰۰ تا ۸۰۰ گرم</p> <p>طول بال: بین ۱۱۴ تا ۲۰ سانتی‌متر</p> <p>طول بال باز: بین ۱۴۵ تا ۵۳۳ سانتی‌متر</p>

زیستگاه تپه‌های سنگی و کشتزارها از شرق نیبال تا جنوب شرق اروپا

کبک هم از خانواده قرقاول هاست و بسیار شبیه تیهو است ولی جثه‌ای بزرگ‌تر دارد. پشت آن به رنگ قهوه‌ای روشن، سینه خاکستری و شکم رنگ زرد مایل به نخودی است. صورتش سفید است و با یک حلقه سیاه مشخص شده که از پیشانی شروع می‌شود و از کنار چشم و پایین سر عبور

کبک هم از خانواده قرقاول هاست و بسیار شبیه تیهو است ولی جثه‌ای بزرگ‌تر دارد. پشت آن به رنگ قهوه‌ای روشن، سینه خاکستری و شکم رنگ زرد مایل به نخودی است. صورتش سفید است و با یک حلقه سیاه مشخص شده که از پیشانی شروع می‌شود و از کنار چشم و پایین سر عبور

رفتار

خارج از فصل تولید مثل به‌صورت گروه‌های کوچک دیده می‌شوند و در تابستان برای تولید مثل جفت می‌شوند. کبک هم دودین در سر بالایی را به پرواز ترجیح می‌دهد. نرها رفتار نامیشی از خود نشان می‌دهند و ممکن است ماده‌ها را در یک مراسم خواستگاری تعقیب کنند. ماده حدود ۱۶ تا ۱۷ تخم می‌گذارد.

فشار بر محیط‌زیست است. براساس بررسی‌ها،

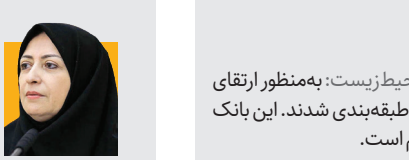
هر خانواده غربی ۳۰ کیلوگرم لباس را سالانه به‌طور میانگین دور می‌ریزد. خرید کمتر، خرید لباس با کیفیت بهتر، تعمیر لباس، مبادله لباس و خرید لباس‌های دوستدار محیط‌زیست، راهکارهای مؤثری هستند که در تمام دنیا برای کاهش فشار این صنعت بر محیط‌زیست ارائه می‌شود. دوستداران محیط‌زیست همچنین استفاده از الیاف سازگار با طبیعت و استفاده از پوشاک تولیدشده با کتان، کنف، بامبو و پشم موجوداتی که نیاز به آب و غذای فراوان ندارند به همراه استفاده مجدد و بیشتر از لباس‌ها و بخشیدن یا تبادل لباس‌های استفاده‌شده را به‌عنوان راهکارهای مهم کاهش تبعات محیط‌زیستی صنعت پوشاک پیشنهاد می‌دهند.

منشأ کربن انتشار یافته در جهان از صنعت پوشاک است.
پوشاک‌های زباله‌های دور ریخته‌شده در دنیا پارچه است.
۵۲٪ لباس‌ها دارای الیاف مصنوعی هستند.
۷۲٪ لباس‌ها دارای الیاف مصنوعی هستند.

با شستن هر بار پوشاک مصنوعی وارد آب‌ها و اقیانوس‌ها می‌شود.

آب برای رنگرزی یک کیلو پارچه مصرف می‌شود.
۵۰ لیتر
آب برای تولید یک پیراهن نخی مصرف می‌شود.
۴۱۰۰ لیتر
آب برای تولید یک کیلوگرم پنبه مصرف می‌شود.
۲۰۰۰۰ لیتر
آب برای تولید یک کیلوگرم پنبه مصرف می‌شود.

۱۵ تریلیون لیتر آب سالانه توسط صنعت مد استفاده می‌شود.

اولویت، حفظ زیستگاه است

شینا انصاری، رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست: برای حفاظت از یوزپلنگ آسیایی ابتدا باید تهدیدها و مشکلات زیستگاه‌ها را رفع کنیم و به موازات آن پروژه تکثیر در اسارت را در دستور کار داریم؛ اما اولویت رفع موانع حضور یوزر در زیستگاه‌هاست.

حیات وحش

۲ قلاده سیاهگوش کلاه قاضی فعال رهاسازی نمی‌شوند

مدیرکل دفتر مدیریت و حفاظت از حیات‌وحش سازمان حفاظت محیط‌زیست گفت: ۲ قلاده سیاهگوش اوراسیایی (لینکس) مرکز بازپروری حیات‌وحش کلاه‌قاضی تا حصول اطمینان از امکان بقا در شرایط طبیعی رهاسازی نمی‌شوند. غلامرضا ابدالی گفت: از همان ابتدای ورود این آسیاهگوش به مرکز، تلاش شده کلیه اصول و ملاحظات آماده‌سازی برای بازگشت به طبیعت مدنظر قرار گرفته شود و تماس انسانی با آنها در حداقل ممکن باشد.

به‌منظور پایش دقیق این ۲ نمونه ارزشمند و اطمینان از سلامت و پایداری حیات‌شان در طبیعت، گردنبندهای ردیاب ماهواره‌ای برای آنها سفارش داده شده است که فرایند رهاسازی پس از نصب این ردیاب‌ها انجام خواهد گرفت.

محیط‌زیست

ادعای شرکت صنایع پتروشیمی مازندران علیه محیط‌زیست

شرکت صنایع پتروشیمی مازندران این‌بار در دیوان عدالت اداری از سازمان حفاظت محیط‌زیست شکایت کرده است. به گزارش همشهری آنلاین، سیدحسین موسوی، مدیرکل دفتر حقوقی و امور مجلس سازمان حفاظت محیط‌زیست گفت: تاکنون سازمان حفاظت محیط‌زیست برای شرکت صنایع پتروشیمی مازندران مجوزی صادر نکرده است و نخواهد کرد. شرکت مذکور پس از عدم‌موفقیت در اخذ مجوز از سازمان، اقدام به طرح شکایت علیه رئیس محترم سابق سازمان در دادسرا و دادگاه مذکور پس از عدم‌موفقیت در اخذ مجوز از سازمان، اقدام به طرح شکایت علیه رئیس محترم سابق سازمان در دادسرا و دادگاه کارکنان دولت کرد. در آنجا هم قرار منع تعقیب مجدداً تأیید و ابلاغ شد. درحالی‌که با مکاتبات متعدد دادستانی کل کشور و سازمان حفاظت محیط‌زیست تاکنون اراضی واگذار شده از سوی وزارت نفت به شرکت مزبور به بیت‌المال اعاده نشده است. شرکت مذکور بعد از ناامیدی در پیگیری قضایی مجدداً در دیوان عدالت‌اداری علیه سازمان حفاظت محیط‌زیست اقامه دعوی کرده که در حال بررسی و رسیدگی است.

گردشگری

روزی برای گسترش صلح جهانی

«گردشگری و صلح» شعاری که امسال با روز جهانی گردشگری و اتفاقات روز دنیا گره خورده است؛ شعاری که ثابت می‌کند گردشگری و جهانگردی تا چه اندازه می‌تواند به ایجاد صلح پایدار در جهان کمک کند. ۲۷ سپتامبر، برابر با ششم مهرماه در تقویم کشور ایران، روزی است که به‌نام روز جهانی گردشگری و جهانگردی پیوند خورده است. هر سال به‌مناسبت روز جهانی گردشگری مراسم بزرگی در یکی از کشورهای دنیا توسط سازمان گردشگری ملل متحد برگزار می‌شود، امسال اما قرعه به‌نام کشور گرجستان افتاده است.

میراث فرهنگی

حال و روز ناخوش قلعه امیرمجاهد

قلعه ثبت ملی شده «امیرمجاهد» در شهرستان رامهرمز این روزها حال و روز خوبی ندارد و ناخوش است. بخش زیادی از طبقه اول این قلعه به‌گفته دوستداران میراث فرهنگی دچار ریزش شده و همین مسئله همه بنا را در معرض تخریب قرار داده است. قلعه «امیرمجاهد» در شهرستان رامهرمز واقع شده و در زمان استقرار و سلطه خوانین بختیاری (امیرمجاهد بختیاری) و در اواخر دوره قاجار ساخته شد و در فهرست آثار ملی نیز به ثبت رسیده است. به‌گفته دوستداران میراث فرهنگی، مالک بنا، پیش از فوت در حد بضاعت به این بنا رسیدگی می‌کرد و حتی باغچه زیبا و سنتی آن را احیا کرد اما پس از فوت مالک این بنای تاریخی به حال خود رها شده است و در معرض تخریب کامل قرار دارد.

منصور معتمدی، دوستدار میراث فرهنگی رامهرمز گفت: آخرین بار حدوداً ۱۰ سال پیش این بنا از سوی اداره کل میراث فرهنگی مرمت شده و پس از آن روند مرمت در این بنا متوقف بوده است. طبقه اول قلعه به‌طور کلی نابود شده و طبقه دوم در معرض تخریب قرار دارد و در حال از بین رفتن است. با ورثه پیرامون مرمت و رسیدگی به بنا صحبت شده است اما هنوز به اجماعی کلی در این باره نرسیده‌اند؛ از این‌رو ضرورت دارد اعتباری به‌منظور مرمت و استحکام‌بخشی قلعه تخصیص داده شود.